

Luleå 2009-08-31

Uthållig älgförvaltning i samverkan. Remissvar från Jägareförbundet Norrbotten

Jägareförbundet Norrbotten har haft utredningen utsänd till länets jaktvårdskretsar sedan juni månad och har fått in ett antal synpunkter från dessa. Den samlade bilden av kretsarnas och länsföreningens syn på utredningen presenteras nedan. Sammanfattningsvis kan sägas att vi upplever det som om utredaren i första hand ser älgen som ett problem som ska lösas och inte som en resurs som ska förvaltas. Detta är mycket olyckligt och leder till för oss oacceptabla slutsatser i en rad frågor som vi tar upp nedan.

Samverkan?

Först kan konstateras att det finns ett klart besked i utredningen. Vi kan utan omskrivningar se att målet med älgförvaltningen är att makten ska ligga hos skogsbolag och Skogsstyrelse och inflytande från jägare, Jägareförbundet och de små markägarna i möjligaste mån ska minimeras. Det är intressant att detta uttalas så tydligt i text när man samtidigt har valt den titel man har gjort på utredningen!

Hur denna maktförskjutning av förvaltningen i praktiken ska genomföras med det föreslagna systemet är däremot svårt att få grepp om eftersom man i utredningen inte ger några styrmedel utan allt ska lösas i samförstånd och via samtal. Eftersom det redan i dagens system uppstår konflikter runt älgförvaltningen och har gjort så sedan 1950-talet så är det knappast troligt att detta försvinner med det föreslagna systemet. I slutändan är det ändå jägarna som ska skjuta älgarna och uppenbarligen också jägarna som ska stå för de ökande kostnaderna som detta förslag innebär. Att då så tydligt marginalisera jägarna i förvaltningssystemet upplever vi som mycket provocerande

Utbildning och information

Alla är väl medvetna om att älgförvaltningen i länet och landet är beroende av välmotiverade och intresserade jägare. Utan ett stort jaktintresse samt mycket tid och pengar investerade i sitt fritidsintresse av tiotusentals jägare blir älgförvaltningen i praktiken ogenomförbar. Jägareförbundet är den organisation som genom sin blandning av ett stort antal förtroendevalda i alla delar av landet och en kompetent personal kan hantera en breddutbildning värd namnet när det gäller älgförvaltning. SLU har en roll i framtagande av forskningsresultat, men att föra ut dessa resultat till jägarkåren är något som vare sig ett universitet eller en myndighet kan göra. Breda utbildningsinsatser kräver en bred folkrörelseorganisation och i jaktfrågor är det endast Jägareförbundet som har denna. Vi förutsätter att utredarens syn på vem som ska genomföra de stora breda utbildningsinsatserna inte vinner gehör utan att detta även fortsättningsvis kommer att bli en naturlig del av Jägareförbundets allmänna uppdrag.

Ekonomiska konsekvenser av utredningen

Vi anser att den ekonomiska konsekvensanalysen är så bristfällig att det närmast liknar ett medvetet undanhållande av det faktum att kostnaderna i det nya systemet vida kommer att överstiga dagens kostnader för älgjakt och älgadministration. Detta gäller både Länsstyrelsens förvaltning då de istället för att registrera licensområden ska registrera ÄSO, granska älgskötselplaner samt medla i konflikter, lösa problem och utbilda jägare och markägare. Eftersom förvaltningsområdesgruppen ska förordnas av Länsstyrelsen är det också rimligt att deras arbete och kostnader ska räknas in i den offentliga administrationen av älgjakten. Med träffar, arvoden och reseersättningar så kommer kostnaden för att driva varje enskilt FVO bli betydande. Inget i utredningen säger någonting om riktlinjer till Länsstyrelsen vad gäller antal områden eller eventuella begränsningar av deras uppdrag. Trots att man

Jägareförbundet Norrbotten

Kronan A6, 974 42 Luleå * Tel: 0920-23 18 00 * Fax: 0920-23 18 10 * E-post: bd@jagareforbundet.se
www.jagareforbundet.se/norrboten * PG: 67945-6 * BG: 5636-5570 * Organisationsnummer 897000-1114

tydligt vill frånta jägarna inflytande över förvaltningen så är det jägarna, via fällavgifter, som ska stå för kostnaderna som är tänkt att gå enligt principen löpande räkning!

Jakttiderna

Älgen har en livscykel som innebär att den under sommar och höst lagrar fett för att överleva den i norr långa vintern. Då vintern inträder slutar älgen att lagra fett och kommer under resten av säsongen fram till våren att bränna mer energi än den tillgodogör sig. Hade älgen setts som en resurs av stort värde hade utredningen tagit hänsyn till detta och möjliggjort en differentierad jakttid över landet. Man säger sig vilja förlänga jakttiden men resonerar ingenting om att tidigarelägga starten av jakten i södra delen av landet. Däremot föreslås att jakten ska fortgå i norr under en period med kyla, djup snö och inget eller väldigt lite dagsljus. Under denna period måste älgarna spara energi för att vara i god kondition till kalvningen. Älgar som skjuts under denna period utgör dessutom definitivt inte ett högvärdigt kött för konsumtion, vilket vi ser som ett slöseri med en viktig resurs. För Norrbottens del bör den biologiska jaktidsramen avslutas i och med oktober månads utgång. Vi är positiva till och anser att det ska finnas ett brunstuppehåll under jakten. När brunstuppehållet ska ligga i tid måste vara upp till respektive länsstyrelse att besluta utifrån relevanta forskningsfakta. Så vitt vi har uppfattat det saknas sådana idag vilket gör att utredningens förslag saknar grund vad gäller lämpliga jakttider för älg!

Rättssäkerhet i framtida älgskötselområden

Utredningen hävdar att även framtidens ÄSO ska vara en frivillig samverkan. Detta innebär att samtliga parter måste vilja samarbeta, annars kan en relativt stor mark bli ställd utanför älgjaktssystemet utan möjlighet att jaga vuxen älg. Detta kan alltså ske med marker som idag anses producera ända upp till 3-4 vuxna älgar per år. För att någon form av rättssäkerhet ska uppnås så måste skötseln av ett framtida ÄSO vara betydligt mer styrt av regler och lagar än dagens områden. Vem beslutar om intern fördelning av älgar, vilka marker som ska anslutas eller vilka marker som ska avregistreras från det framtida skötselområdet? Vem företräder ett ÄSO mot förvaltningsområdesgruppen eller mot Länsstyrelsen? Detta nämns inget om i utredningen.

Utredaren ger vidare Länsstyrelsen ansvaret att medla i de fall olika parter inom ett ÄSO inte kan komma överens. Men vad händer om medlingen inte leder till någon överenskommelse? Avsaknaden av styrande regelverk kommer, enligt Jägareförbundet Norrbottens mening, att både fördyra hanteringen och försvåra eller omöjliggöra administrationen.

Datasystem för älgförvaltning

Utredaren talar om att man vill utreda frågan om ett nytt datasystem trots att ett fungerande system redan finns i dagens viltdata.se. När man i utredningen talar om "ekosystembaserad" älgförvaltning och hänsyn till andra arter så är det förvånande att man föreslår ett eget älgssystem som inte hanterar andra viltarter än älg. Utredarens förslag på en utredning av frågan och uppbyggande av ett nytt system kommer definitivt att fördyra älghanteringen framöver, något vi starkt emotsätter oss.

Dubbelregistrering

Inledningsvis kan det konstateras att utredaren gör sig skyldig till ett formellt fel när hon anger "Samernas jakt på älg" som namn på det kapitel som behandlar älgjakten inom renskötselområdet. Samerna har ingen större rätt att jaga här än någon annan, däremot har samebymedlemmen en rätt till jakt med stöd av rennäringslagen.

Jägareförbundet saknar vidare en beskrivning av rätten till jakt som gäller på statens marker i fjällområdet. Samebymedlemmens rätt till jakt ingår som en del i renskötselrätten och är därför

personlig och kan inte överlåtas, upplåtas eller säljas, exempelvis har inte en samebymedlem rätt att ge någon utanför samebyn tillåtelse att jaga eller fiska. Utredaren nämner inte heller att samebyn i sig inte har någon jakträtt och kan inte ta beslut som rör jakten inom samebyn, jakträtten tillkommer som tidigare nämnts varje enskild samebymedlem. Länsstyrelsen har uppdraget att förvalta den jakträtt som tillkommer staten som markägare. Med stöd av detta skall länsstyrelsen upplåta småviltjakten och får upplåta rätt till älgjakt. Inför ett beslut kan länsstyrelsen höra berörd sameby. Samebyn är dock enbart rådgivande, inte beslutande. Det sistnämnda har ofta missförstått av olika handläggare.

Utredaren har i mycket korta ordalag hanterat älgjakten på renbetesfjällen i Jämtland och ovan odlingsgränsen i Norr- och Västerbotten. Istället för att ge förslag på vilka åtgärder som skulle behöva vidtas konstaterar utredaren i stället att ”det inte varit möjligt att ... göra någon mer ingående analys”. Jägareförbundet finner detta mycket anmärkningsvärt med tanke på dels att detta område utgör ungefär en tredjedel av Sveriges yta och dels på grund av de stora problemen som rått med älgförvaltningen i dessa områden efter att beslut om dubbelregistrering togs för drygt 30 år sedan.

Utredaren tar inte heller hänsyn till att det inom detta område finns enskild mark som i förhållande till statens marker visserligen utgör en liten andel men att arealen ända utgörs av många 100 000 hektar. Enligt Jägareförbundet visar utredaren en stor okunnighet om de problem som finns och en naiv tro på möjligheten för de berörda att komma fram till samförstånds lösningar.

Enligt Jägareförbundet Norrbottens mening har ytterst få samebyföreträdare visat något intresse att finna samförstånds lösningar i älgjaksfrågor under den gångna 30 års perioden, utan hävdad egna intressen. Den stämningsansökan som Svenska Samers Riksförbund i våras lämnade in vid Gällivare Tingsrätt och där man hävdar att staten inte äger jakt- och fiskerätten på statens marker utan att denna rätt enbart tillkommer samebyarna är det senaste tecknet på detta. Det faktum att länsstyrelsen i de allra flesta fall också tagit parti för samebyarna i älgjaksfrågor har inneburit att enskilda markägare och de som jagat älg på av länsstyrelsen upplåtna marker hela tiden har fått sina jaktmöjligheter allt mer begränsade.

Inom renskötselområdena i våra grannländer Norge och Finland förekommer inte dessa problem, framför allt beroende på att dessa stater hävdar såväl ägande- som jakträtt på de statliga markerna och därmed också rätten (och skyldigheten) att förvalta jakten. Samebymedlemmarna i dessa länder har inte heller någon större rätt till älgjakt än vad övriga kommuninnevånare har.

Att besluta om att en mark enbart kan registreras på en fysisk eller juridisk person istället för flera, löser inte problemet med dubbelregistrering. Begreppet försvinner men problemen finns kvar och riskerar till och med att bli större. Det är inte realistiskt att lägga ansvaret för konfliktlösningen på respektive ÄSO.

Avslutning

Avslutningsvis vill vi framhålla att ett långsiktigt enkelt och rättssäkert system skulle kunna erhållas genom ett system som i det stora hela liknar den Finska modellen med stora sammanhängande marker för att få jaga älg samt en tilldelning till respektive område.

Med hänvisning till ovanstående anser Jägareförbundet Norrbotten att utredningen i nuvarande skick inte kan ligga till grund för beslut om ett nytt system för älgjakt/älgförvaltning

För Jägareförbundet Norrbotten

Robert Henriksson, Älgansvarig i styrelsen

Jägareförbundet Norrbotten

Kronan A6, 974 42 Luleå * Tel: 0920-23 18 00 * Fax: 0920-23 18 10 * E-post: bd@jagareforbundet.se
www.jagareforbundet.se/norrboten * PG: 67945-6 * BG: 5636-5570 * Organisationsnummer 897000-1114

